

Provinciale Staten
Van Limburg

Cluster	WL	Behandeld	M.H. Bovy
Ons kenmerk	DOC-00328842	Telefoon	+31 6 46 95 45 21
Uw kenmerk	-	Maastricht	7 september 2022
Bijlage(n)	-	Verzonden	7 september 2022

Onderwerp

Rol en inzet van het College inzake luchtvaart

Geachte Staten,

Middels deze brief informeren wij u over de rol en inzet waarmee Gedeputeerde Staten willen opereren in de verschillende luchtvaartdossiers. Ook informeren wij u over de bestuurlijke vertegenwoordiging van het College in de diverse overleggen inzake luchtvaart. Voor de duidelijkheid: het gaat hierbij niet om Maastricht Aachen Airport, maar om Vliegbasis De Peel, AWACS basis Geilenkirchen, Liège Airport en (in mindere mate) vliegbasis Volkel.

Actualiteiten en aanleiding

In en rondom Limburg liggen veel luchthavens. De ontwikkelingen op die verschillende luchthavens staan steeds vaker op de politieke en maatschappelijke agenda. Daarbij kijken gemeenten en het Rijk steeds vaker naar de provincies als het gaat om de regie op grote actuele thema's als natuur, stikstof, energie, huisvesting en gezonde leefomgeving. De Staatssecretaris van Defensie legt op 16 september 2022 een bezoek af aan de provincie om over deze onderwerpen te praten in relatie tot de recentelijk verschenen Defensienota. Op grond van bovenstaand is een nadere duiding van rol en inzet per luchthaven actueel en wenselijk voor Gedeputeerde Staten.

Hieronder enkele korte voorbeelden van actuele onderwerpen:

- Het ministerie van Defensie wil vliegbasis De Peel reactiveren als luchtmachtbasis. Dit betekent een geheel ander gebruik van de basis (op dit moment alleen landmacht) en daarmee een aanzienlijke geluidsoverlast voor de omgeving, een extra belasting van de N2000 gebieden in De Peel, concurrentie op de "stikstofmarkt", concurrentie op het elektriciteitsnet, en een extra vraag naar huisvesting. Afstemming en overleg met gemeenten en Defensie over deze onderwerpen is nodig.

- De AWACS vliegtuigen op de vliegbasis Geilenkirchen zijn oude en zeer lawaaiige toestellen. De omwonenden worden al veertig jaar lang aan zeer hoge geluidsniveaus blootgesteld. Recente berichten over de toekomstige vervanging van de AWACS toestellen/motoren maken dat de gemeenten Beekdaelen en Brunssum overleg willen met het Rijk en de NAVO over de toekomst van de vliegbasis Geilenkirchen. De gemeenten vragen de provincie om dit te faciliteren. Dit is één van de te bespreken onderwerpen tijdens het bezoek van de Staatssecretaris van Defensie op 16 september.
- Liège Airport heeft groeiplannen. Het aantal vliegbewegingen mag volgens de huidige vergunning groeien van 40.000 naar 65.000 per jaar. Op Liège Airport wordt ook 's nachts gevolgen. De overlast en slaapverstoring in Eijsden en Maastricht zal daardoor toenemen. Beide gemeenten kijken naar de provincie voor steun.
- Op vliegbasis Volkel is Defensie vanaf juni 2022 bezig de F16 geleidelijk te vervangen door de F35. De F35 maakt significant meer geluid dan de F16. Dit leidt tot zorgen over extra geluidsoverlast bij de Limburgse gemeenten Gennep en Mook en Middelaar.

Limburgse belangen / beleidskaders

De provincies hebben de regie als het gaat om de ruimtelijke processen in de Novex gebieden, waaronder Novex gebied De Peel. Dat betekent dat de reactivering van de vliegbasis onderdeel van de samengestelde opgave uit gaat maken. Ook voor huisvesting ligt er een rol bij de provincies als belangenbehartiger van de regionale woningmarkt. De extra huisvesting die nodig zal zijn als gevolg van de reactivering van vliegbasis De Peel komt bovenop de "eigen" Limburgse opgave. Hoe die extra opgave in te passen zal in overleg met Defensie moeten worden bepaald.

De Provincie staat voor een veilige, schone en gezonde leefomgeving. Met name de geluidsoverlast van luchtvaart beperkt de kwaliteit van de leefomgeving en maakt het gebied minder aantrekkelijk als woon- en vestigingsplaats. De precieze impact zal samen met Defensie bepaald moeten worden, maar het is wel al duidelijk dat de F35 aanzienlijk meer geluid maakt dan de F16, en dat er aanzienlijke geluidsoverlast zal gaan ontstaan wanneer Defensie de basis reactiveert.

De Provincie zet in op natuurverbetering en biodiversiteitsherstel, op de reductie van stikstofdepositie op stikstofgevoelige natuur, en het weer eenvoudiger mogelijk maken van economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Reactivering van vliegbasis De Peel raakt alle drie voornoemde stikstofdoelstellingen van de Provincie en maakt deze aanzienlijk lastiger te realiseren. Hierover is overleg met Defensie en het ministerie van LNV nodig.

De Provincie heeft een programmering voor alle Limburgse regio's met als doel vestigingsmogelijkheden voor bedrijven te creëren en de kwaliteit van de werklocaties op peil te houden. De luchthavens zorgen voor directe- en indirecte werkgelegenheid. Er liggen mogelijk kansen voor stageplekken, innovatieprojecten die plaatsvinden op de Brightlands campussen en kansen voor regionale toeleveringsbedrijven.

Formele wettelijke rollen

Gedeputeerde Staten zijn lid van een aantal commissies luchtvaart. Die commissies zijn ingericht voor overleg en voorlichting over milieu (doorgaans geluid) rondom de militaire luchthavens. In de commissies zitten omwonenden, gemeenten, provincie(s), en het Rijk. Het betreft:

- Commissie AWACS Limburg (CAL)
- Commissie Overleg en Voorlichting Milieu vliegbasis De Peel (COVM De Peel)
- Commissie Overleg en Voorlichting Milieu vliegbasis Volkel (COVM Volkel)

Gedeputeerde Staten mogen voor iedere Commissie één lid afvaardigen. Daarnaast is gedeputeerde Gabriëls voorzitter van de CAL en de COVM De Peel.

Gedeputeerde Staten hebben naast bovenstaande geen formele of wettelijke rol bij de (ontwikkelingen van) eerdergenoemde luchthavens.

Materiële en instrumentele rollen

Gedeputeerde Staten hebben daarentegen meerdere instrumenten om invloed uit te oefenen. Via lobby, bestuurlijke contacten (bijvoorbeeld in Den Haag) en diplomatie kan de provincie vaak een krachtiger signaal afgeven dan dat gemeenten kunnen. Ook is de provincie vaak de verbinder die partijen bij elkaar brengt en processen faciliteert. De provincie kan bij iedere luchthaven kiezen voor specifieke rol. Dat kan zijn een rol op de achtergrond, als verbinder van partijen, of als belanghebbende deelnemen in de participatie.

Inzet

Het is belangrijk dat Gedeputeerde Staten zich uitspreken over hun inzet zodat gedeputeerden en ambtenaren eenduidig kunnen opereren in de verschillende luchtvaartdossiers. Inzet kan bestaan uit het verkondigen van een mening, het innemen van standpunten, of een integraal oordeel over een ontwikkeling gelet op alle belangen die spelen. Juist omdat er zoveel verschillende belangen spelen is het maken van keuzes tussen belangen en standpunten geen sinecure. De vraag is daarbij of de provinciale belangen het best gediend worden door hard verzet of juist door samenwerking met Defensie. Het is logisch en legitiem om pas definitieve keuzes te maken over verzet of samenwerking wanneer alle relevante informatie op tafel ligt en er afstemming met Defensie is geweest.

Samengevat komen we tot het advies dat Gedeputeerde Staten bij de verschillende luchthavens een **faciliterende rol** innemen met daarbij (voorlopig) een **inzet** gericht op dialoog en informatieverzameling, waarbij Gedeputeerde Staten uitspreken de grote impact van de militaire luchtvaart op de natuur, leefomgeving en gezondheid als zeer ongewenst te zien.

Ook is het belangrijk open en transparant te zijn over verwachtingen. Zo willen Gedeputeerde Staten expliciet zijn over de werkelijke invloed die de Provincie heeft op de aanwezigheid en de operaties op de luchthavens. Feit is dat de AWACS nog tot in ieder geval 2035 vanaf Geilenkirchen opereert en dat de Provincie hier niets aan kan veranderen. Dat staat los van het feit dat Gedeputeerde Staten de geluidsniveaus die rondom de AWACS basis optreden zeer ongewenst vinden.

Gedeputeerde Staten willen daarom samen met de gemeenten Beekdaelen en Brunssum het gesprek aangaan met Defensie, de Duitse overheden en de NAVO over de periode ná 2035, met als doel een gebruik van de vliegbasis te bepleiten dat leidt tot substantieel minder overlast voor de omgeving.

Ook zet de Provincie in op een goede monitoring van de overlast voor de omgeving door middel van een klachtenloket (het bestaande Klachten en Informatie Centrum Luchtvaart) en geluidmetingen (op 19 juli 2022 heeft de provincie voor weer een periode van drie jaar subsidie verstrekt voor geluidmetingen aan de AWACS).

De wens van Defensie om De Peel te reactiveren is groot en ook hier zijn de mogelijkheden om dit door de Provincie te beïnvloeden aan grenzen gebonden. Het ontslaat Defensie echter niet van de verantwoordelijkheid om een goede afweging van alternatieve locaties en –oplossingen te doen; de impact op de natuur en leefomgeving bij De Peel is groot en voor Gedeputeerde Staten ongewenst.

Specifiek met betrekking tot de reactivering van vliegbasis De Peel zal in de komende twee jaar heel veel informatie over de exacte impact bekend worden. De Provincie kan in die periode onderzoeken of de provinciale belangen op het gebied van stikstof/natuur, huisvesting, energie en leefomgeving het best gediend worden door verzet tegen de reactivering, door het geven van strikte randvoorwaarden voor de reactivering, of juist door samenwerking met Defensie, het zoeken naar synergie en het uitonderhandelen van kansen. Wanneer Defensie medio 2023 een concept Luchthavenbesluit ter inzage legt is het moment dat Gedeputeerde Staten een standpunt kunnen innemen op basis van alle informatie die er dan is. Gedeputeerde Staten zullen bovenstaande lijn op 16 september met de Staatssecretaris communiceren en afspraken maken over informatiedeling, afstemming en samenwerking. Daarbij kan ook gemeld worden dat wat betreft de provincie de reactivering van de vliegbasis De Peel mede vanwege de grote impact op de leefomgeving en natuur geen vanzelfsprekendheid is.

Bestuurlijke vertegenwoordiging van het College in de diverse gremia

In de CAL wordt voornamelijk over geluidoverlast gesproken. Daarom zal namens ons College gedeputeerde Gabriëls (vanuit de portefeuille Milieu) zitting nemen in de CAL. Gedeputeerde Gabriëls blijft daarnaast ook gewoon voorzitter van de CAL, waarbij hij ervoor kan kiezen de vergadering door een onafhankelijk technisch voorzitter uit de provinciale ambtelijke organisatie te laten leiden.

Voor de COVM's De Peel en Volkel hebben wij Gedeputeerde Roefs aangewezen als lid. Dit omdat er bij deze twee luchthavens naast geluidoverlast voor de Provincie ook andere aspecten spelen (de relatie met gebiedsprocessen, energie en huisvesting). Het voorzitterschap van de COVM De Peel blijft bij Gedeputeerde Gabriëls, waarbij hij ook hier ervoor kan kiezen om een onafhankelijk technisch voorzitter aan te wijzen de vergadering te leiden.

Verder hebben wij ingestemd dat de gedeputeerden een (vaste) ambtelijke vervanger aan mogen wijzen voor die gevallen dat aanwezigheid van de gedeputeerden niet mogelijk is.

Voor Liège Airport (Bierset) laten we Gedeputeerde Van Gaans-Gijbels portefeuillehouder zijn vanwege het feit dat dit onderwerp met name Public Affairs raakt.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris